

АНАЛІЗ ФІЛОСОФІЇ ЛЮБОВІ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИКО - ФІЛОСОФСЬКОГО РАКУРСУ

Актуальність теми. Упродовж існування людства проблема любові була актуальною повсякчас. Оскільки саме любов – це поняття, категорія, чеснота, яка існує поза людиною, почуттями та свідомістю. Вона, ніби окрема особа.

Любов як філософсько – антропологічна проблема виникла ще в давнину. Але уже протягом багатьох років вона привертає до себе все більше уваги філософів, психологів, соціологів та взагалі усе суспільство в цілому. Мабуть немає жодного вченого, який хоч раз не висказував свого ставлення стосовно феномена любові. Тому ця тема не втрачає своєї актуальності і до сьогодні. Вивчення даного питання уявлень про любов в цілому, а також антології любові приводять до думки щодо використання такого поняття як «генезис любові», яке відображає її схильність трансформації залежно від історично – культурних умов існування любові. Ще в античному світі твердили, що любов має свою протилежність – як ненависть, так і надто смерть.

Дослідженням проблеми займалися такі науковці: Аристотель, Августин Блаженний, Сократ, Плутарх, Платон, І. Кант, Л. Фойєрбах, В. Соловйов, П. Брюкнер, З. Фройд, Е. Фромм, Н. Дротянко, О. Бердник, С. Крилова, В. Туренко, О. Гомілко, Н. Хамітов, Л. Гармаш та інші.

Мета: визначити основні проблеми взаємозв'язку буття і людини у процесі соціально – філософського аналізу, де основою всіх рівнів людського існування стає любов.

Об'єкт: духовна сфера соціуму, особливості та специфіка феномену людського буття - любові.

Предмет: історико – філософський ракурс дослідження філософії любові.

Дуже важко надати точне визначення поняттю «любов», оскільки кожен з нас розуміє це по своєму, і для всіх «любов» є особливим та важливим станом у житті. Але все ж це можна описати, як почуття глибокої сердечної прихильності до особи, прив'язаності або сильного інтересу до когось чи чогось. Любов'ю називають внутрішній, духовний потяг до чого-небудь; глибоку повагу, шанобливе ставлення чи приязнь до людини, стосунки між чоловіком і жінкою, викликані прихильністю, або інтимні стосунки між ними.

Щодо давніх поглядів на любов то першим, хто висловив думку, що все суще існує завдяки любові, був вчитель Піфагора – давньогрецький філософ Ферекид. Так, за свідченнями неоплатоніка Прокла, Ферекид наголошує: лише завдяки любові, було можливо створення світу (космосу) [1].

Сам же Піфагор, підтримуючи думку свою наставника, наголошує, що тільки любов'ю пов'язані небо і земля, тому йменується цей світ упорядкованим (тобто космосом) [2].

Любов, як буття людини є великою таємницею і вона в філософському сенсі, це не те, що десь заховано і зовсім не те, що рано чи пізно можна відкрити; таємниця – це те, що лежить на поверхні, всім видиме але недоступне. Ніколи людина не зрозуміє тієї справжньої любові, не відчувши її на власному досвіді. Любов зароджується із самих витоків існування людини: психічна захищеність і врівноваженість, здібності і таланти ще з дитинства закладаються материнською любов'ю. В різні часи поняття любові мало свої особливості його трактування. Кожен філософ висвітлював свою думку фактично по-різному, і є багато прикладів розуміння цього феномену.

Ще одним прикладом цього може слугувати думка класика С. Л. Рубінштейна : «любов – це твердження неповторного буття іншої людини» [3].

І хоча час невпинно спіливає, ніхто до цих пір не може дати точне визначення поняттю «любові» та знайти відповіді на питання, які вже протягом довгого періоду цікавлять не малу кількість людей. Тому, всі філософи намагаються знайти істину стосовно питання «любові», адже рано чи пізно кожному з нас доведеться пізнати усю ту сутність, що приховується під цим поняттям. Та якщо брати до уваги сучасність, то варто зазначити, що не завжди наші погляди збігаються з баченням філософів минулих часів.

Говорячи про сьогодення, на першому плані більше актуалізується любов до себе. Все частіше, навіть Євангельські слова про любов до ближнього акцентують на фразі «як самого себе», і намагаються, для початку полюбити всією душею себе, а потім, в неї не поміщається жодне «ти». Наскільки звикла наша свідомість до нав'язаного стереотипу, що любов – це насамперед задоволення, що ми всіма силами стараємось влаштувати життя та стосунки так, щоб було зручно та комфортно, щоб на першому місці було «я», а не «ти» [4].

Це все породжується тим, що кожен з нас боїться відчути на собі відповідальність любові, чи більш того, пережити страждання, які можуть завдати ці почуття, але саме біль та страждання є тією дорогою свідомості, якою живі істоти можуть прийти до самосвідомості. Стосовно цієї теми виникає багато суперечок, кожен знаходить свої трактування відповідно питань «любові», але можна навести ще кілька прикладів думок філософів минулих часів щодо цього.

Кожен із дослідників любові у її понятті вбачає свою істину, наприклад Григорій Сковорода істинно вважав лише духовну любов. «Хіба мені не уявляються позбавленими сонця, навіть мертвими, – пише він, – ті, що позбавлені любові, і я анітрохи не дивуюся, що сам бог називається любов'ю... Хороша любов та, яка є істинною, міцною і вічною. Любов ніяким чином не може бути вічною і міцною, якщо породжується тлінними речами... Міцна і вічна любов виникає із спорідненості вічних душ...» [5].

Юркевич свою «філософію серця» ґрунтує на основних принципах християнства. Він наголошує на визнанні в біблійних текстах серця, як центру цілісного духовного життя людини, що охоплює людське мислення. Відношення між серцем і розумом дуже складні. Стан серця - це стан самої людської душі. А душа в своїх таємничих сподіванках тяжіє до вічного, абсолютного, піднесеного, безмежного, такого якого не можливо пояснити нашим розумом, проте можна спробувати втілити в образи, символи вищої філософської рефлексії [6].

Людвіг Фойєрбах вважав, що любов, сила волі і розум - це досконалості. У них приховується вища, абсолютна сутність людини, як такої, ціль її існування [7, с. 115].

На тему філософії любові можна говорити безмежно довго, та щоразу дізнаватися все більше нового стосовно цього поняття, але у кожного з нас різні бачення поняття «любов».

Висновок: Розглянувши феномен любові у філософських концепціях мислителів та в історії її творення, ми приходимо до висновку, що істинна любов для кожного різна та немає чітко визначеного поняття цього терміну. Та слід зазначити, аби знайти «любов», кожному з нас варто спочатку відшукати себе, та зрозуміти сенс нашого призначення у житті, не ставати перед своїм страхом пізнання «любові». Оскільки, «любов» - це найскладніша таємнича та парадоксальна реальність, з якою зустрічається людина. Та якщо людина, яка таки усвідомила чим є для неї любов, осягає цей світ та приєднується до світового цілого. Досвід, якого вона набуває протягом певного часу в житті, перетворює усю тілесну любов на духовну, наділяючи її індивідуальним сенсом загалом. Варто зазначити, що кожен з нас постійно щось пізнає в своєму житті, завжди для нас все видається новим та чимось незвичним, але дізнатися можна лише те, що колись знав раніше. Та перш за все ми спочатку пізнаємо, чи то відчуваємо, за допомогою нашого серця, але ніяк не завдяки розуму. Любов, це така

річ, яка пізнається з часом та досвідом, і не відчувши її серцем ти ніколи не зрозумієш її істинного сенсу. Це і намагаються донести до всього суспільства філософи минулих часів та сучасної доби.

Література

1. Кисиль В. Я., Рибери В.В. Галерея античних філософів. Галерея античних філософів. Москва, 2002. Т. 2. 373 с.
2. Пифагор. Фрагменти ранніх грецьких філософів. Москва : Наука, 1989. Т. 1. 147 с.
3. Ковальчук Ю. Феномен любові у європейській філософії XIX-XX століть: онтологічно-екзистенційний вимір: дис. на здоб. наук. ступеня канд. філософських наук : 09.00.05. Львів, 2017. 198 с.
4. Ковальчук Ю. Трактатування любові як «воскресіння в іншому» у філософських рефлексіях Мігеля де Унамуну. Проблеми гуманітарних наук. Серія «філософія». 2015. № 35. 41 с.
5. Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Пригчі. Прозові переклади. Листи.К. : Наук. думка, 1983. 542 с.
6. Гончарук, Т. В. Антропологізм філософських пошуків. Сторінки історії : зб. наук. праць Київ. : ІВЦ, Видавництво «Політехніка», 2005. Вип. 21.254 с.
7. Світ мудрості. Хрестоматія з філософії: навч. посіб. упоряд. Г. Орендарчук, М. Шумка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Тернопіль : Астон, 2008. – 384 с.
8. Nadia Hnasevych, Olena Morschakova The problem of the axiological existence of a person in an ideological aspect : Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід:збірник тез, Міжнародної науково-практичної конференції, 4-5 квітня 2019 р., м. Тернопіль:Видавничий центр ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. С. 11-13.